

Gyarmathi Sámuel síremlékéről

Örömmel láttam a *Korunk* idei 9. számának belső borítóján a finnugor öszszehasonlító nyelvészet úttörőjének emlékművéről készült művészi felvételt. Sokak nevében üdvözlöm Önöket abból az alkalomból, hogy az erdélyi tudomány jelesének, Gyarmathi Sámuelnek a síremléke újra s most már biztos beton alapon nyugszik a házsongárdi temetőben.

Fél évvel ezelőtt értesítettem Önöket, hogy a közel másfél századdal ezelőtt emelt síremlék ledőlt, s a már dús, buja bozótból, mely teljesen elfedte, most úgy tört fel, mint hamuból a szunnyadó zsarátnok, örömmre változtatva a nem kevés számú érdeklődők már-már csüggedt hangulatát. Szíves közbenjárásuk nélkül a helyreállítási munkálatok aligha lettek volna lehetségesek.

A klasszikus formájú sírkő képe méltó módon díszíti a *Korunk* nyelvtudományi számát, de nem bizonyos, hogy minden olvasó tisztában van a tudósnak éppen csak a nevét idéző képközlés és a szám anyaga közti összefüggéssel. Erdemes volna korszerűen foglalkozni a Kolozsvárt 1751-ben született, s ugyanitt 1830-ban meghalt Gyarmathi Sámuel munkáival. 1794-ben itt jelent meg az erdélyi rendek kiadásában az *Okoskodva tanító magyar nyelvmester*, s az a mű, mely szerzőjének mind a mai napig érvényes nemzetközi hírnevét megalapozta, Göttingában látott napvilágot 1799-ben. A mű címe: *Affinitas linguae Hungaricae cum linguis Fennicae originis grammaticae demonstrata*. Magyar fordításban: „A magyar nyelvnek a finn eredetű nyelvekkel való rokonsága, nyelvtanilag bebizonyítva.” Nyilvánvaló, hogy e lexikoni adatokra a szerkesztőségnek nincsen szüksége, de ha már a nevet a síremlék képe alatt közreadják, gondolni kell az olvasóra, aki ezzel a névvel esetleg még nem találkozott, s a számban utalást Gyarmathi Sámuel munkásságára — nem talál.

Szíves elnézésüket kérem ez, immár másodszori levélbeni zavarásért, és a továbbiakban kívánok Önöknek jó egészséget ahhoz a nemes munkához, melynek a helyreállított emlékkő is bizonyítéka.

Kolozsvár, 1970. október

Gyurka László
mérnök

